

A close-up photograph of a baby wrapped in a white blanket, being examined by a healthcare professional. The professional's hands are visible, one holding a small medical device near the baby's face. The background is softly blurred, showing a person with blonde hair. A large, semi-transparent pink and orange gradient shape is overlaid on the top left of the image.

ZICHT OP
ZIEN VAN UW
KIND

IN
FOR
MATIE

Nederlands
Centrum
Jeugdgezondheid

Colofon

Titel

Zicht op zien van uw kind

Auteurs

??????????????

Tekstredactie

?????

Een publicatie van

Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ)

www.ncj.nl

Publicatiecode NCJ127C

© NCJ - Nederlands Centrum Jeugdgezondheid, Utrecht, februari 2015

WAT ZIET EEN BABY? WAAROM OOGONDERZOEK? HEEFT MIJN KIND EEN BRIL NODIG?

Goede ogen zijn belangrijk voor uw kind, om de wereld te ontdekken, om zich te ontwikkelen. Mocht u vragen hebben over het gezichtsvermogen van uw kind, dan kunt u daarmee altijd terecht op het consultatiebureau of bij de huisarts. Hoe eerder we een oogafwijking signaleren en zo nodig behandelen, hoe kleiner de kans op problemen in de toekomst.

Het oog

De aanleg van het oog vindt plaats in de eerste drie weken van de zwangerschap. Bij de geboorte zijn alle elementen van het oog aanwezig, maar het zien moet nog ontwikkeld worden.

Wat ziet een baby ?

Een pasgeboren baby ziet tot ongeveer 20 cm scherp. Het volgen met de ogen verloopt eerst nog schokkerig en wordt pas soepel vanaf ongeveer acht weken. Na acht weken kan een baby een voorwerp op ongeveer 75 cm scherp zien. Vanaf drie maanden ziet een kind al een voorwerp scherp op anderhalve meter. De meeste kinderen beginnen dan ook naar hun handjes te kijken. In het eerste levensjaar groeit het oog heel snel. Dit is van invloed op hoe goed uw kind leert kijken.

Hoe werkt het oog ?

Het oog werkt als een soort fotocamera. Een goed werkend oog beeldt elk voorwerp scherp af op het netvlies. De lens zorgt ervoor, door zich boller of platter te maken, dat we op alle afstanden scherp zien. De lens zorgt ervoor dat we op alle afstanden kunnen scherp zien door zich boller of plat-

ter te maken. Via de ogen wordt de informatie naar de hersenen gestuurd. In de hersenen vindt verwerking van de informatie plaats.

Het oog werkt als een soort fotocamera

Oogonderzoek

Bij het eerste bezoek aan het consultatiebureau, wanneer uw kind 4 à 6 weken oud is, bekijken we de ogen op afwijkingen. Hierbij is het van belang te weten of u zelf al oogcontact hebt met uw kind. We kijken naar de uiterlijke kenmerken van de oogjes. Hoe zien de pupillen eruit? Reageren ze op licht? Ook kijken we in het oog om te beoordelen of het helemaal helder is.

De eerste drie jaar vindt het oogonderzoek geregeld plaats, uiteraard aangepast aan de ontwikkeling van uw kind. We kijken met een lichtje of de ogen recht staan en

goed volgen. Is dit niet het geval, dan kan het zijn dat uw kind scheel kijkt of een oog heeft dat achterblijft in de ontwikkeling van het zien (een lui oog). De jeugdarts voert het onderzoek uit. Deze arts is gespecialiseerd in het signaleren van afwijkingen op jonge leeftijd.

Vanaf 3 jaar wordt de gezichtscherpte onderzocht. De jeugdarts of de jeugverpleegkundige bekijkt of elk oog goed ziet. Dit gebeurt met behulp van een plaatjeskaart. Uw kind krijgt een brilletje op waardoor maar met één oog kan worden gekeken. Vervolgens mag uw kind het aangewezen plaatje benoemen of aanwijzen op een voorbeeldkaartje. U kunt thuis al oefenen, omdat enkele plaatjes staan

afgebeeld in het groeigids. Zo kunt u nagaan of uw kind de plaatjes kent.

Rond de leeftijd van 4 jaar zal uw kind opnieuw een oogonderzoek krijgen. Deze keer met behulp van een kaart met ringen. Uw kind mag de opening van de ring aangeven of aanwijzen (boven, onder, links of rechts). Ook dit kunt u thuis oefenen met de voorbeelden uit het groeigids.

Vanaf ongeveer 5 jaar, worden de ogen nog een keer gecontroleerd op afwijkingen. Dit gebeurt ook door jeugdgezondheidszorg, meestal op school.

De jeugdarts of jeugverpleegkundige bekijkt of elk oog goed zit

Waar kunt u zelf op letten?

U bent extra alert:

- na infectieziekten tijdens de zwangerschap zoals rode hond, geslachtsziekten of toxoplasmose;
- als er in de familie aandoeningen of aangeboren afwijkingen met een verminderd gezichtsvermogen zijn;
- als er in de familie sprake is van blindheid aan één of beide ogen, hoge bijziendheid op jonge leeftijd, ernstige (over)verziendheid, luie ogen en afwijkend kleurzien.

Wanneer trekt u aan de bel tijdens de zuigelingenperiode?

- Uw kind maakt geen of weinig oogcontact met u en met de omgeving.
- De ogen van uw kind zien er niet helder uit.
- Uw kind kijkt u niet recht aan, maar scheel (loensen).
- Uw kind kijkt of grijpt nauwelijks naar voorwerpen.

Wat kunnen de signalen zijn voor oogafwijkingen tijdens de peutertijd?

1. Uw kind valt of struikelt regelmatig.
2. Uw kind houdt het hoofd vaak scheef.
3. Uw kind bekijkt speelgoed en boekjes altijd van heel dichtbij.
4. Uw kind is angstig en reageert opvallend onzeker.
5. Uw kind is heel onhandig bij bijvoorbeeld fietsen.
6. Uw kind speelt liever niet buiten.
7. Uw kind zoekt uit zichzelf steeds het licht op.

NAAR DE ORTHOPTIST EN/OF DE OOGARTS

Aandoeningen

Wanneer we vermoeden dat er iets is met de ogen van uw kind, krijgt u een verwijzing naar de huisarts. Deze verwijst weer door naar een orthoptist of oogarts (oogheelkundig team). Een orthoptist is gespecialiseerd in het onderzoeken en behandelen van afwijkingen in de oogstand en de samenwerking van de ogen en van luie ogen. De orthoptist of oogarts bekijkt of inderdaad sprake is van een oogafwijking.

De ogen van uw kind worden gedruppeld met pupilverwijdende oogdruppels zodat de specialist de binnenkant van het oog minitueus kan bekijken.

Het kan zijn dat uw kind een bril krijgt of dat gedurende enige tijd een oog afgeplakt moet worden om een lui oog te voorkomen of te verhelpen.

Gemiddeld vier procent van alle baby's in Nederland, heeft een oogafwijking. Scheelzien komt vaak voor. Een kind dat scheel ziet, kijkt

maar met één oog naar een voorwerp. Het andere oog doet niet mee en kan lui worden. Een lui oog blijft achter bij het leren zien. Zonder hulp van buitenaf kan een lui oog niet genezen.

De kans op succes bij het behandelen van een lui oog, is het grootst als we hiermee beginnen ruim voordat een kind zes jaar oud is. Daarna neemt de kans op succes af. Uit onderzoek is gebleken dat een volwassene met een lui oog, een verhoogde kans heeft op problemen aan het goede oog.

Een kind met een afwijking aan de breking van het oog, heeft meestal een bril of contactlenzen nodig om alles scherp te zien. Ook een brekingsafwijking kan een lui oog veroorzaken.

Lenstroebelingen (staar) en hoge oogdruk zijn ernstige aandoeningen die onbehandeld tot blindheid kunnen leiden. Deze aandoeningen komen gelukkig heel weinig voor en zijn bij tijdig onderkennen vaak goed te behandelen.

